

Abonnement pour un an

250 piastres

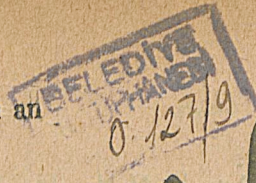
Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

XVIIIme ANNÉE

1 Sept.: 1923 — No. 157

اجتهاد

حياتی، فلسفی، اجتماعی فکر غزته سی

آبونمان: سنه لکی [۲۴۱ نسخا]

داخل ایچون ۲۰ خارج ایچون

۲۲ لیرادر .

اداره خانه سی

جفال اوغلنده « اجتهاد ثوی »

تلفون: استانبول ۸۶۵

«اون طقوزنجی سنه تأسیسیه»

نومرو ۱۵۷، ۱ ایلول ۱۹۲۳

حرفلریمز واملار

یکی مجموعه ده اولجه نشر ایتمش اولدینی «تورک بیورز» مقاله سنک محرری، دارالفنونز معلملرندن آورام غالاتی افندی مذکور مقاله ده «کندیسنک معبدده یهودی و معبد خارجنده تورک» اولدینی ادا ایدیوردی، بونک عکسفی ادا ایتک ایچون برسیب وسند موجود دکلدی. غالاتی افندیکنک هیچ بر معبدده دیندار اولمادیغنی فقط چوق ابی بر انسان اولدیغنی سویلرسهک فضیلتندن هیچ برشی کتم ایتمش اولمایز؛ دیندارلقدن مقصد فضیلت اخلاقیه وانسانیه صاحب اولیق اولدیغنه کوره دینلره هیچ بر علاقه سی اولمادیغنی حالده هر فردک ابی بر انسان وفکرأ اونیکله برابر اولماسنده هیچ بر مانع یوقدر؛ و بز، معلم غالاتی افندی بی پویله جه طانیوروز. شو کوچک مقدمه چکه نه دن لزوم کوردیکمز شمدی آ کلاشیله چقدر. «تورک بیورز» مقاله سنک محرری، عینی مجموعه نیک ۷۹ و ۸۰ نومرولو نسخهلرلنده لاتین حرفلریله تورکجه املا مسئله سنی یکیدن اورتایه آندی. تماماً حل ایدیلدیکجه آرقه سی کله یین مباحثه و مناقشه لرلر بری ده تورکجه مزک حرفلریله املاسی مسئله سیدر. مادام که برلسانک حرفلریله املاسی او لسانک بنیه اصلیه سنی تشکیل ایتکده در. مسئله نیک تماماً حلنه قادار بونیکله اوغراشمغه دکر. امبد ایتک ایسترم که یپ یکی بر تورکیا یاراتیرکن علم آدملریمز، لسان متخصصلریمز بو مسئله یی تملندن حل ایچین چالیشه جقلر و چاره لر بولاجقلردر. انجق بوتون کور سسمله بر کره داها باغیرمق ایسترم: عربک بو کونکی حرفلریله تورکجه مزق قولای و چابلق او کره نه میز، او کره نه میز. و لاعلی التعین یا بانجی دیلاردن آلدیغمز کله لری کندیمز مال ایدوب کندی تلفظمه اویدیر. مادقجه مدون بر املایه مالک اولامایز.

* *

غالاتی افندی؛ لاتین حرفلری مسئله سنه تماس ایتدیکی مقاله سنده، بو حرفلره چوق علیهدار کورونیور. مع هذا غالاتی افندی بو علیهدارلقده مثلاً قارا بکر پاشا حضر تلرینی نمون و توجهلرینی جلب ایتمی دوشونمه به چک

اساساً مصونیت شورائیه نیک حکمت وضعی ده، بوشمولی استلزام ایدر. متن ماده ده کی اتهام کله سنندن محامی محترمک استدلا. لاتنی - اعتراف ایدرم که - احاطه ایدمدم. اتهامک لسان هدلیزده جنایت محاکماتنده موضوع بحث اوله جفته بنای مطالعات ایدیورلرسه بونک معناسی هیئتک قراری اولسه بیله جنایتندن ماعدا افعاله بر مبعوث توقیف ویا محاکمه ایدیله منر دیمک اولور که بونک اک ابتدائی منطق عدلی Logique juridique قواعدیله ناقابل تألیف اوله جفی آشکاردر. بوندن باشقه اگر اتهام کله سنه حیدر رفعت بک کبی استناد ایدجک او. لورسحق؛ طرزریای بالعمکس مصونیتک جنایتیه انحصاری معناسی افاده ایدر که: بوده مدافعه ایتدکاری (تهزی) عقامتیه اوغرا ته جق بر استدلال اولور.

فکر قاصریمجه بو اتهام کله سی، او زمانک موضوعات قانونیه سنده علی الاکثر کوریلن. بو کله نیک معنای لفویسنده استمهالی ضروری قیلان ذهولردن بریدر. بنابرین، بونکله یی احتوا ایدن فقره قانونیه یی «مبعوثک جرمنه علاقه سنی و تعقیباتک لزومی مشر اسباب کافیه بولندیغنه اکثریتله قرار ویرلیدیکه» صورتنده تلقی ایتک ایجاب ایدر قناعتندیم.

مع هذا فرالسز قانون اساسیسنده یزده کی عبارت شامله یرینه «جنایت ویا جنحه موادنده» تعیری قولالیش اولسنه بناء و مصونیتک قباحت افعالنده شمولی ایجه موجب تردد اولشدی. مختلف محاکم؛ «جنایت ویا جنحه موادنده» تعیرینک مفید تقیید اولسنه و قباحت دعاویسنده مظنونک بر وکیل ایله قابل تمثیل بولمسنه استنادأ بو مصونیتک قباحت دعاویسنه عدم شمولی رأینده بولتشلردر خلافتی التزام ایدن پارلمنتو محافظنده مداخله لری هر زمان مفید اولمش ایسه ده؛ ۱۸۹۲ مدت اجتماعیه سنده رئیس موسیو (فلوکه) نیک بویله بر مسئله ده عدلیه ناظری موسیو (ریقارد) نزدنده مداخله و تشبثی، فعلاً دکله ده حقوقاً عقیم قالمشدر. عدلیه ناظری طلب و مطالعه واقعه به «مسئله نیک حقوقی جهاتی حقنده قیود احترازیه درمیان ایتکله برابر جلبنامه نیک مدت اجتماعیه ختامندن صکره یکیدن تبلیغی، حقنده لازم کلنله تعلیمات و بریله چکی بولنده جواب ویرمشدر. عجبا بو مصونیتک یزده مبدأ و منهاسی نه در؟ مدت اجتماعیه خارجنده باشلایان توقیف و محاکمه نیک نتیجه سی نه اولیق لازم کلیر؟ تشکیلات اساسیه قانونک بوبابده احداث ایتدیکی تحولات اساسیه قانونک بوبابده احداث ایتدیکی تحولات نه دن عبارتدر؟ علی طریق الشهاده جلبلر حقنده نه یابیلق ایجاب ایدر؟ بونلر حقنده کی مطالعات و تدقیقاتی کلچک مقاله مزه ترک ایدیوروز.

ابوابجماعه: ا.ع.

قادر حر فکری در اعتقادندیم، یک طبعی اولارق هیچ
پر معبدده دیندار اوله مامقله برابر بی اسرائیله مفسوددر.
بی اسرائیل ایسه عربلر کبی اقوام سامیه دندر. عینی
زمانده بی اسرائیل حضرت پیغمبرک آبا واجدادیله اقربا
اولدینی کبی ایکی قوم، دینی حسلرده دخی، مشترکدرلر.
حضرت محمدک سائر پیغمبرلر ایچنده اک چوق سودیکی
وتقدیرایتدیکی حضرت موسی در. هر ایکی دینک واضعلری
عینی ایزلر اوزرنده یورومشدرلر. هر ایکسی ده یایمايه
تشبث ایتدکاری انقلابلرده موفق اولمشدرلر، هر ایکسی ده
جهاد یوندندر. بوتون بومشار کتلمر، ظاهری فرقلمر رغماً

غیر مشهور اولارق عربلرله
اسرائیللر آره سنده جدانی بر
رابطه معنویه محافظه ایتمکه
وسيله اولمقدردرلر. محترم معلمک
عرب حرفلرینه طرفدار اولد.
یغنک اسباب لدنیه سی بورلرده
آراملیدر. ینه محترم معلم لاتین
حرفلری مالک اسلامیه بی بری
رینه باغلایان جبل متینی قویار بر

و جامعه اسلامیه بی انحلاله دوغرو سوق ایدر. «دیور.
اکر معکوس بر مقصدله دوشونمک ایسته سهک: جانم
بر یهودینک اسلام دینله و مسلمانلرله علاقه سی نه در.
بر یهودی هر یرده یهودیدر. و باشقا یر شی اولقی احتمالی
یوقدر. یناء علیه بر یهودی یهودیلک منافعتدن و علاقه سندن
باشقا یر شی دوشونمز و دیگر بیانات و مدعیات کذب
محض در؛ دیرز.

حالبوکه غالاتی افندی حقنده بویولده دوشونه مزه
چونکه کنیدیسی السنه سامیه متخصصی یوکسک
بر پروفسور اولقی اعتبارله کوچک دوشونجه لردن
اوزاقدرد. او حالده کنیدیسی بو یولده اداره افکار
ایتمیه واسلام آره سنده کی جبل متینی دوشونمه یه سوق
ایدن نه در. محققدرکه بو، دین دکدر، اولسه اولسه
بر رابطه متفقدر. اسلام آره سنده کی جبل متین دن
چوق بحث اولونمشدر. بوئی یک چوق قارندن
دیکلدم. ویک چوق کتابلرده او قودم. لاکن شوراسنی

سویک مجبوریتندیم که بوئی هیچ بر زمان فعلاً مؤید
کوردم. ایشته عمردن صوکر! خلفاء راشدین تاریخی؛
ایشته امویلر، عباسیلر، اندلسیلر و آسیاده، آفریقاده
تشکیل ایدن او صاییسز طوائف ملوک تاریخلری ..
بوتون بووقایع اثبات ایدرکه اسلام آره سنده هیچ بر زمان
غیر عرقی بر تام اتحاد آرزوسی وجود پذیر اولمامشدر.
قوتلی بر یومروق آلتشده جمع ایدیلرکجه بو مختلف
عرقله منسوب اسلام کتله لری دائماً بر برلرله
بوغوشمشدرلر. [*] اجنبی استیلاسی قارشیسنده بیله
صلاح الدین ایوبی ایله بغداد خلیفه سنک بو جبل متین

ایله نه درجه یه قادر باغلاند.
قلربی تاریخ بزه یک واضح
بر صورتده کوسترمکده در.
ایکسی ده مسلمان اولان
عثمانیلرله عجملرک بوغوشمه
لری ده محکمه تاریخده چورودیلر
شاهدلردن در. عثمانیلر دور
استیلا لرنده غربده دوکدکاری
قاندن چوق زیاده آسیا و آفریقا

مسلمانلرینی دائرة انقیاده آلمق - یعنی غالاتی افندیکنک
بحث بیوردقلری جبل متینه کندیلرینی باغلامق ایچین -
قان دوکشلردر. بو «جبل متین» ایسه عثمانیلرک قوت
وشوکتی زماننده بر رابطه اولمش و عثمانلی قوتی توکنتجه
بو جبل متین دخی بر چوروک ایپ کی هر یرندن قومشدر.
اوت، اسلامک بر رابطه اولماسی آرزوایدیلرین بر مصلحت
دکدر. لاکن بو رابطه نک بر ایده آل اولمقدن جیقه بده
بر حقیقت اولدینی زمان، قیمتی آرتاجقدر. بوتون
عالم اسلامک اک بویوک تهلیکه یه معروض بولوندینی دملرده

[*] داهالوزاقلره کیمیه نه حاجت، (کربلا)، (صفین)،
(جبل) مقاتله لری مسلمانلر آره سنده جریان ایتشد و بالکنز
(جبل) و (صفین) غروهلرنده یتش بیک مسلمان اولمشدر.
اندلس حکومت اسلامیه سی (اسپانیول) لر طرفندن محاییدیلک
اوزره ایکن قانونی سلطان سلیمان دن استمداد لری اثرسز قالمشدر.
حالبوکه اوزمان تورک خاقانی اندلس حکومت اسلامیه سی
تخلیصه مقتدردی. بو بایده آجی تفصیلات آلمق ایسته یه قارئر
دوقتور عبدالله جودت بک (حد تأویپ) عنوانی کتابی
اوقوسون ه [اجتهد]

بر قطعه

قارداشلق آغلارسه قارداشلر ایچون
اولور بتون صوسز تارالار صولاق:
محبت نغمه من یاپدی بیکلرجه
ایشیتمز قولاقدن دیکلرین قولاق.

۱۹۲۳

عبدالرحمن جودت

غزته کتیر یوردی. مشروطیتک اعلانندن صوکر ا دخی بو مقدارک آتمش اولدیفنه قائل دکلز. حالبوکه بوتون بو غزتهلر بو کونکی کبی عرب حرفلریله یازیلور دی. دیک که کرامت حرفلرده دکل باشقا نقطه لرده در.

قرآنک لاتینجه حرفلره یازیلاسنده تورکر ایچین بر بآس اولمادیغنی (اجتهاد) ک ۱۳۳۱ نجی نومروسنده اثباته چالیشمیشدم. بوراده تکرارینه لزوم یوقدر. ذاتاً معناسنی آ کلامادیغم، تلفظی تلفظه اویمایان برکتانی هانکی لسانده یازارلر سه یازسینلر نجبه هیچ فرقی یوقدر. فقط لاتین حرفلری قبول ایتدیکمز حالده عینی مکتب صره لرنده ایکی قرائتی آری آری نوکریمک کلفتندن قورتولوروز. اکر بو حرفلر بزم ملی حرفلری اولسه عنعنه یی محافظه ایچین بن دخی انکلیزلرده اولدیغنی کبی بر چوق کله لک باشقا یازیلوب باشقا اوقونمسنه راضی اولابیلیردم. لاکن بو لزومی هیچ بر زمان حس ایتدم. نم کبی اولاتورک وصوکر مسلمان اولانلرکده باشقا تورلو دوشونه بیله چکریغنی هیچ اومایورم. جامعه اسلامیه ایسه یوقاروده عرض ایتش اولدیغم وجهله هیچ بر زمان فعلاً وحقیقه تأسس ایتش دکل در. مختلف عرفله وبالطبع مختلف سجیه لره، عنعنه لره، حسله روه روحلره مربوط ومالک اولان مسلمان جمعیتلر ته زمان منفعتلرینک مشترک اولدیغنی اوکره نیر ویاخود بو منافعی مشترک قیلمق یولنی بولابیلیرلر سه اوزمان ایده آل اولان جامعه اسلامیه بلکه حصول پذیر اولور.

* *

تورکجه املا مسئله سنه کنجه: السنه سامیه وه واقف اولمادیغمندن مسئله یی تعمیقاً تدقیقه کی عجز می اعتراف ایدرم. فقط بر تورک کبی حس ایده رک دوشونه رک بر قاچ کله سویله به ییلیرم حتی اوکمزده تکامل ایتش غرب لسانلری وار، بو دیل لرده اجنبیلردن آلمش پک چوق کله لر واردر. هله فرانسز لسانک بو یوک قسمی لاتینجه ویونانجه کله لر تشکیل ایدر. فقط بوتون بولاری فرانسز لر کنیدی لرینه مال ایتشاردر. لسان یونندن باشقه هیچ بر فرانسز مثلاً Collège کله سنک نره دن آلمش

یعنی حرب عمومیده آرله رنده کی نساندی کوردک. بو حبل متنی اک اول قیرانلر ایسه مکلیلر و مدینه لیلر اولدیلا! و کافر انکلیزلری اون دوت عصر ظرفنده برنجی دفعه اولار ق بیغمبرک موطنه ومدفنه ادخال ایتدیلا. بزم آ کلامدیغمز وجهله اتحاد اسلام، فی الحقیقه او جامعه ایچنده بولونانلره بو یوک منافع تأمین ایده بیلیر. لاکن بو کونکی خلقک بو عمیق جهالتیه او اتحاد حصول بولور می؟

بزم آ کلامدیغمه کوره تورکر عصر لر ظرفنده هپ باشقارلی ایچین پیر عشقنه و آخرت شرفنه بوتون موجودیتلری توکئدیلا. اکر عقللری باشلرینه ککش ایسه بوندن صکره منحصر ا کندی لری ایچین چالیشمق لزوم و احتیاجنی دو یا چقلمی! بر عکس اولار ق آخرت ایچین آز فقط دنیا ایچین، دنیالق ایچین چوق چالیشه چقلدرد. هر ملت کبی تورکر دخی بحق مدنی بر حیاته کیررکن ایشته پک طبیعی اولار ق لسانلرینک اصلاحندن یاشایه چقدر اکر بولزومی هنوز حس ایتمه مش ایسه ک مدیتکده معناسنی داها ادراک ایده مه مشر. دیمکدر ینام علیه ایشه اول باول حرفلریلزن باشلامق لازمدر. عرب حرفلری هیچ ایشیمزه کلز. موجود حرفلر ایچنده اک اویغون اولانلرده لاتین حرفلریدر. محترم معلمک مقاله سنده موضوع بحث ایتدیکی اقتصادی وسائر منافع بنی هیچ مشغول ایتمز. بز یوکسله لم. دهاضک آثارینی کوستره لم. اوزمان هر کس نره دوست ومشتی اولاجقدر.

نوت غالاتی افندینک بزه اوکره تیدیکی وجهله استانبوله یومی بش بیک فرانسزجه غزته کیریورده عجباً نهدن بشیوز صریحه غزته کیریور؟ بو کون دکل یا حبل مستینک اک چوق موجود ظن اولندیغنی سلطان عبدالحمید دورنده، یعنی محترم معلمک اشبو سلطان ایله طرفدارلرینک شرندن مصره فرار والتجاً ایتدیکی زمانلرده قاچ عدد تورکجه غزته نک مصره کلدیکنی وصایتدیغنی بزه سویله به بیلیر می؟ او دورلرده بنده لری ۱۴۰۰ نفوسلی بغداد بهشت آبادده ایدم. ایستانبولدن یکر می بر کونده کلن هر یوسته نک بغداد ۱۴۰ تورکجه

یاخود ساهات و مکمل ی دائما موکه مهل او قویه جقدر .
چونکه کندی آنا دیلنده نه ادغام وار نه ده عربک بوغاز
ییرتان بهض حرفلری .

بناءً علیه فلان لسانک بذیه سنده صائتر بویه
وصائتر بویه ایمش دیه بر تورک اونا اتباعه نه دن مجبور
اولسون . مجبور اولورسه تورک کنگدن چیقار ولسانی
تورکجه اولماز . یز ایسه بوندن صوکر ا حرفلری مزله ،
تلقظ مزله ، صرف ونحو ی مزله ادبیات مزله تورک اما یالکیز
تورک اولق ایسترز . باشقالرینک اولدیمز کافی دکل ی ؟

قیلیج زاده : حق

بشر اولادینه اللہک انعام واحسانی [*]

(حکایه)

(بغداد) ه جوار بر محله اولیاء اللہدن اولماقله
معروف بر درویش ، دلنشین عزله کاهنده آسوده بر
حیات یاشایوردی ؛ جوار اهالی دطاسنی آلق ایچون اونا
هر کون ارزاق وهدایا طاشیاقده تهاک کوسته ریرلردی .
مقدس آدام کندیسی هر کون انعام واحسانه مستغرق
قیلان لطف سبحانی یه تشکر دن خالی قالمیوردی « آی
اللهم ، قوللریک سنک شفقت وغنائتک لسان ایله افاده
ایدیله مه یجک قادار چوقدر ! جود وسخا ک بی
هر کون مستغرق قیلدینی نعمتله مستحق اولق ایچون
بن نه یاپدم ؟ ای یرک وکوکک پادشاهی ، ای کاشاتک
مشفق خالق ! هانکی کله تجیل وتمجید سنک لطف
وغنائتلیکک شکرانی حقیله آدا اید بیلیر ؟ یارب !
بشر اولادی ایچون سنک اییلکیرک ، لطفلرک نه قادار
بو یولده در ! « دییوردی . اللهم قارش حس شکران
ایله متهیج اولان بو مزوی ذات قدسی ، یدنجی دفعه
اولارق حجه کیمه یه نیت ایتدی . او صروده تورک لره
ایرانلر آره سنده دوام ایدن حرب ، نیت تقوی پروانه سنک
اجراسنی تأخیر ایدهدی . اللهم اعتماد تام ایله یوله
چیقدی ، هر کسی کندیسنه حرمت ایتدیره برقیافتک
تعرضدن مصون حفظ وحمایه سی التنده ، بلا مانع ،
[*] (مهلیه) نک (عقل سلیم) عنوانی کتابندن .

اولدینی دوشونمز بیلله . او اونی فرانسز مالی اولارق
طایر . حرفی ده کندی کدر . « قوله ژ » کله نی جملندیر .
یرکن بونک لاتینجه ده نصل جملنه جکفی هیچ عقله کتیرمز .
فرانسزجه قواعدینه توفیقاً آخرینه بر (s) حرفی علاوه
ایدنجه اولور بیتر حالبوکه بز تورکجه اوکر نک ایچین
عربجه وعجمجه یی ده برابر اوکر نه یه مجبورز . هر ملت
کندی دیلنده بر ترکیب و شاذلر مستثنی ، بر جمع قاعده سی
بیلیر . بز ایسه مختلف صورتلری قوللانیق اضطرارنده یز .
بو کلفت نیچین ! کندیسندن کله لر استعاره ایتدی کیمز
لسانلرک صائتری اولوب اولمادیغنی دوشونمز . بن لسانمه ،
باخصوص آنادولو کویلو سنک تلفظه دقت ایدرم .
الکدوغریسی اودر و یاشایان اودر . مقتدر بر شاعر اولان
محمد ماکف بک بزه بر استقلال مارشی یازدی . بلیکه
ادبیات نقطه نظرندن بر شاه ائردر . فقط آنادولو
کویلو سی اونی هیچ بر زمان بر Hymne national اولارق
بیلیمه یجک وترنم ایتیمه یجکدر . چونکه اوندن هیچ برشی
آ کلامایور . استقلال مجادلده سی صره لر نه « بویوک امل »
اسمنده بر منظومه قارالامش واونک نهایته :

آناضر آنادولو

ایچی شفقته دولو

اوبزی اککیله

بز اونی قانمزله

یاشایر

یاشایر

یوللو برده تورکی علاوه ایتشدم . او منظومه یی
چو جقلریمه او قودم . خوشلرینه کیتدی . چونکه
آ کلادیلر . شیمدی هپ بر آرا ده آقشام یکنکدن صوکره
باغره بق بوتور کوی کندی کندیلرینه اویدر دقلری بر نغمه
ایله ترنم ایدیورلر . نیچین ؟ چونکه آ کلایورلر و متحسین
اولیورلر .

عربدن آلدیمز و چوق قوللاندیمز چوق اسملر
و کله لر واو . احمد ، محمد ، علی - تمتع ، مزور ...
والح . بر تورک چو جفی بونلری آمت ، مه مت ، آلی ،
نه مه نتو ، موزه بردن باشقا صورتله او قوماز . اجبارده
ایتسه کینه او قوماز . بناءً علیه ساعتی دائما سآت